

Den styrkede pædagogiske læreplan 2023

Vuggestuen og Børnehaven
i Carolineskolen

Pædagogisk grundlag

I sommeren 2018 vedtog Folketinget en ny lov omkring daginstitutioner, hvori der står at vi skal udvikle "Den styrkede pædagogiske læreplan". Planen opfordrer til et øget fokus på læringsmiljøer, børnefællesskaber, dannelse, leg og læring.

Vi er således løbende i gang med at undersøge og styrke vuggestuens og børnehavens læringsmiljø, ved at understøtte børnefællesskaberne, og ved at have fokus på at barnets læring som foregår gennem leg. Desuden diskuterer vi, hvad dannelse betyder for barnet.

Hvem er vi?

Carolineskolens Vuggestue og Børnehave er en privat jødisk institution tilknyttet Carolineskolen, som har til huse i en stor gammel villa på Strandvejen på Østerbro. Tidligere havde Københavns Pædagogseminarium til huse her. Den originale bygning er fra 1920; med dertilhørende nye tilbygninger og indbydende, lyse lokaler hvor vuggestuen og børnehaven bor.

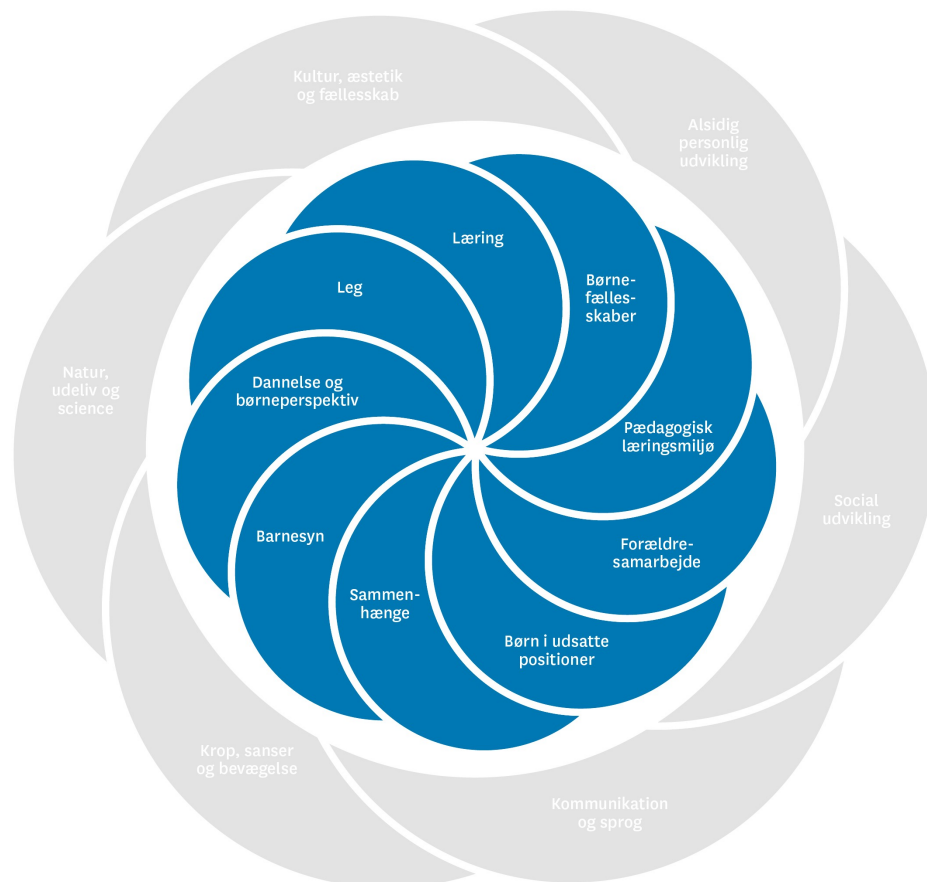
Vi flyttede fra Bomhusvej til Strandvejen i forbindelse med fusioneringen med Carolineskolen i 2018.

Vi bor i smukke naturomgivelser, og har klapvogne og ladcykler, som giver os mulighed for at benytte og vise børnene områdets dejlige omgivelser; f.eks. Tuborg Havn og Ryvangen.

Pt. (oktober 2023) er der 6 voksne i vuggestuen, og 9 voksne i børnehaven. Vuggestuen har 21 børn, og børnehaven har 43 børn.

Det pædagogiske grundlag:

- **Barnesyn**
- **Dannelse og børneperspektiv**
- **Leg**
- **Læring**
- **Børnefællesskaber**
- **Pædagogisk læringsmiljø**
- **Forældresamarbejde**
- **Børn i udsatte positioner**
- **Sammenhænge**

Barnesyn

I vores barnesyn skeler vi til flere pædagogiske teoretikere; bl.a. Vigotskys idé om *Zonen for nærmeste udvikling*, Pierre Bourdieus begreb om *Habitus*, og Bruners *Spiral Curriculum*. Vi læner os også op ad erfaringer fra vores dygtige personale.

Børn har fra de bliver født brug for tæt følelsesmæssig relation til voksne. Børn fødes med forskellige biologiske forudsætninger; men de har alle brug for aktivt samvær med, og positiv interesse fra andre mennesker, til at udvikle deres alsidige personlighed. At være barn, er således en værdi i sig selv.

Vi anser børn som selvstændige individer, der aktivt bidrager til egen udvikling via relationer, samt krav og passende udfordringer fra omgivelserne. Vi mener, at børn skal have lov til at lege og udvikle sig, uden at blive anset som små voksne.

Vi tror på chance-lighed. Erfaringen fortæller os, at man bør behandle mennesker forskelligt for derved at behandle dem ens. Det enkelte barn har krav på at blive mødt med respekt for sin person og baggrund.

Udviklingshastigheden varierer fra barn til barn. Vi har derfor en anerkendende tilgang til børnene og lægger vægt på et omsorgsfuldt miljø, der giver plads til udvikling i trygge rammer. At opleve små succeser i hverdagen styrker selvværdet, og er derfor medvirkende til, at barnet tør gå trygt og nysgerrigt videre ud i livet.

Vi lægger vægt på ro og overskud i hverdagen til at skabe sociale relationer, og at udvikle venskaber og legeevne.

Vi arbejder ud fra idéen om, at børn lærer gennem leg og dagligdags gøremål. Det er vigtigt at lære sin krop og dens funktioner at kende, for at udvikle sig fysisk og blive selvhjulpen; samt for at støtte sproget og forståelseevnen.

Vi tror på respekt for individet som en del af fællesskabet. Det vil sige, at ethvert barn og voksen har ret til at sige ja og nej. Børn har ret til at bestemme over deres egne kroppe og tanker; og må gerne sige nej til knus og kram, både fra andre børn og voksne. Dette betyder ikke at vi ikke er kærlige over for børnene, blot at vi respekterer barnets grænser. Hos os er samtykke et nøgleord.

Vi tror på at små grupper styrker børnenes sociale færdigheder. At være del af et overskueligt fællesskab giver barnet mulighed for at opleve og afprøve sig selv i forhold til andre i et trykt og anerkendende miljø. Det øger deres forståelse for dem selv, samt medmenneskelighed overfor andre.

Vi tror på, at børn skal ses og høres, samt opleve at deres mening har værdi.

Dannelse og børneperspektiv

Børneperspektiv betyder for os hvordan børnehaven og vuggestuen ser ud igennem barnets øjne. Vi vil bestræbe os på at gå ud fra barnets behov og ønsker; inden for de rammer der er mulige, og hvad vi med vores pædagogiske optik kan se, er hensigtsmæssigt i forhold til deres dannelse. Vi tager vores ansvar som børnenes guider alvorligt; men er også opmærksomme på ikke at lægge vores egne værdier og agendaer over på børnene.

De voksne er børnenes rollemodeller; bl.a. opfører vi os pænt over for hinanden; for at vise børnene hvordan mennesker bør interagere. Vi holder bordskik, siger undskyld, og følger generelt tydeligt gængse sociale normer.

Børnene skal lære at der er plads til hele følelsesregisteret, både hos børn og det pædagogiske personale. Vi tror på åben kommunikation med børnene om hvad der gør ondt, eller er rigtig dumt den dag.

I tråd med dette tror vi desuden på medbestemmelse. Selv om den voksne lægger planen for dagen og sætter rammerne for aktiviteterne, deltager børnene i udførelsen på forskellig måde.

Hvis vi ser at nogle børn ikke ønsker at deltage i en given aktivitet, eller ikke kan rumme en relation, skal der være plads til at de kan trække sig fra den; og blive tilbudt noget andet at lave.

Samtidig er det vigtigt for os, at ingen børn føler sig alene eller udenfor. Derfor prøver vi i planlægningen at tage højde for at føre børn sammen.

Vi er bevidste om, at vi er medvirkende til at udvikle fremtidens borgere, og derfor er det vigtigt at børnene får et kendskab til demokrati. Det betyder, at vi lytter til hinandens meninger, og viser børnene at deres meninger tæller lige så meget som vores. Det er medvirkende til at styrke deres selvværd og selvforståelse.

Vi ønsker at alle børn i vores institution har en følelse af at *her hører jeg til!*

Pædagogisk læring og læringsmiljø

Læring foregår ved en kombination af hverdagsaktiviteter, fri leg, såvel som voksenstyrede pædagogiske aktiviteter.

Vi tror på læring igennem handling. Vi ser at den største læring hos det enkelte barn, er i gentagelse af hverdagens rutiner og aktiviteter. Børn lærer gennem repetition, under kærlig guidning.

Her skal dog tilføjes at vi også ser stor social værdi i at bryde de faste rutiner ind imellem, igennem overordnede projekter; hvor man blander børnegrupperne på tværs af alder og kompetencer.

Vi vægter et trygt, forudsigeligt og genkendeligt miljø, idet stabilitet skaber de bedste betingelser for kontinuitet og læring.

Når vi drager omsorg for børnene, er nøgleordene tryghed, nærvær og empati. Ved at skabe en atmosfære af tryghed omkring barnet, skaber vi – udover gladere børn – også et rum, hvor børnene har lyst til at udforske og gøre sig erfaringer. Derved skaber vi plads til og mulighed for, at barnet kan udvikle sig.

Børnene skal opleve at deres mening har betydning, også selvom deres eventuelle ønsker ikke her og nu kan opfyldes. Børnene skal lære at indgå i en gruppe, og at selv om deres mening er vigtig, er det ikke den eneste mening.

Tryghed, nærvær og empati er med til at skabe grobund for et godt selvværd. Vi skelner mellem selvværd og selvtillid. Selvtillid medfører ikke nødvendigvis selvværd, men ved at styrke selvværdet styrkes selvtilliden.

For at alle oplever en fair og god hverdag, kan det være et behov for at man tager særlige hensyn. Dette kan betyde at en planlagt aktivitet skal udsættes til en anden dag, eller et barn ikke deltager. Det skal give mening for barnet at være med. Vi vil altid vægte at følge børnenes spor.

Vi støtter børnene i deres selvhjulpenhed ved at gå foran, for derefter at gå ved siden af, for til sidst at gå bag ved.

Når alt dette er sagt, tror vi også på, at nogle gange skal man have det sjovt, bare fordi det er sjovt. Det frigiver dopamin og endorfin; lykke-hormonerne. Derfor er "sjov og ballade" også en vigtig del af et pædagogisk læringsmiljø.

Leg

En god leg kan være både en voksenstyret leg, eller en fri leg, på børnenes egne initiativer og præmisser.

I rolle-legen træner barnet sig i sociale interaktioner; f.eks. at forhandle og at gå på kompromis. De øver sig i "voksen-aktiviteter", ved at lege eks. far-mor-børn eller købmandsbutik.

I tumle-legen udvikler de sig motorisk, stimulerer den vestibulære sans; og lærer deres egne og andres grænser at kende.

Når de spiller spil, øver børnene sig i at vente på tur, eller i at tælle; og træner deres finmotorik.

Som voksne kan vi bruge vi børnenes leg til at lære dem bedre at kende, igennem observation. Vi har mulighed for at se om de har brug for hjælp til deres udvikling; det være sig socialt, sprogligt, motorisk mm.

Leg er også en del af det førnævnte "sjov", og har dermed en stor værdi i sig selv.

Børnefællesskaber

Nogle af de vigtigste elementer i social kompetence er empati, evne til tilknytning og sociale færdigheder.

Sociale kompetencer er nøglen til fællesskabet; hvor børnene har mulighed for at udfolde sig i leg og i samarbejde med andre. Børn skal støttes i at danne venskaber, og lære hvordan man kommer med i, og er en del af en gruppe.

Vi mener at børnene skal have plads til at løse deres egne konflikter, ved at give dem redskaber til at kommunikere på en god måde med hinanden, og med de voksne omkring dem. Der bør dog altid være voksne til rådighed, som kan guide og hjælpe om nødvendigt; før, under og efter.

Samarbejde med forældre om børns læring

I vuggestuen og børnehaven vægter vi et samarbejde bygget på gensidig åbenhed og tillid. Det er vigtigt at barnet oplever at forældre og personale står sammen om dets trivsel og udvikling. Dette viser vi ved at bakke hinanden op, og holde en god og venlig tone. Vi skal være eksempler på, hvordan mennesker kan være sammen på en god måde.

Vi tilbyder mindst en fast årlig forældresamtale. Ud over dette kan forældre og personale altid ønske et møde omkring barnet. Endvidere afholder vi et årligt forældremøde, hvor alle forældre kommer på én gang.

I vuggestuen har vi i opstarten en gensidig forventnings-samtale, og efterfølgende en tre måneders samtale.

Vi afholder arbejdsdage, forældrekafe, og børnevenlige fester på nogle af de forskellige jødiske højtider.

Hver måned sender stuerne i børnehaven en månedsplan ud. På denne måde kan forældrene holde sig opdateret med hvad der skal ske.

Vi holder løbende forældrene opdateret om dagens gang, ved at lægge billeder op på vores intranet, og ved at sende en daglig besked om hvad vi har lavet i løbet af dagen.

Vi ved at børnene først og fremmest er deres forældres et og alt, og vi ser det som vores opgave at bakke forældrene op i den opdragelse de gerne vil give deres barn. Samtidig vil vi gerne støtte forældre der har brug for gode råd eller forslag til hvordan deres barn udvikler sig bedst muligt.

Et godt forældre-partnerskab er for os noget af det vigtigste for vores arbejde med børnenes udvikling.

Børn i udsatte positioner

Som nævnt før, tror vi på at man skal behandle børn forskelligt, for at behandle dem ens. Vi mener, at vores arbejde med små børnegrupper hjælper til at integrere børn i en eventuelt udsat position. Det giver børnene større mulighed for at få støtte til de sociale udfordringer der måtte være for dem, i et overskueligt miljø.

Hvis vi vurderer, at et barn ikke udvikler sig hensigtsmæssigt, beder vi om hjælp udefra – i samarbejde med forældrene. Det kan være ved inddragelse af sundhedspleje, eller Pædagogisk Psykologisk Rådgivning (PPR), for at få assistance fra logopæd, ergoterapeut eller psykolog. Fælles for dem alle er, at de kan bidrage med deres faglige ekspertise, som bevirker, at vi i højere grad kan præcisere og tilrettelægge den pædagogiske indsats, og derved skabe de bedste rammer for udvikling.

Pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen

Da vores institution både fysisk og administrativt er tilknyttet Carlineskolen, har vi et naturligt arbejde med børnehaveklassen der. De fleste af børnene i vores institution fortsætter på skolen; og de der ikke gør bliver stadig præsenteret for idéen om hvad det vil sige at gå i børnehaveklasse generelt, ved besøg i skolens lokaler, samt at lege skole.

I løbet af barnets sidste år i børnehaven, starter de på "Dragestuen". Dette er storegruppen, hvor det pædagogiske arbejde er fokuseret på at modne og forberede

børnene på hvad det vil sige at gå i skole. Børnene deltager i faste samlinger, hvor man sidder sammen, lytter til hinanden, og venter på hinanden. Dette er noget de før har mødt før på de stuer de kommer fra – men nu er der ekstra fokus på det.

Børnene på Dragestuen får stillet større og flere krav; bl.a. at de selv kan tage deres tøj af og på uden hjælp. Endvidere er det også tid til at lære at tage sig af egen personlig hygiejne ved toiletbesøg.

I takt med dette, får børnene også flere friheder i forhold til at selv vælge deres aktiviteter. De kommer også på ture længere væk, hvor de både kan lave bål, soppe, gå på museum, skære med kniv, og andre spændende ting.

Jødedom

De forældre der vælger at indmelde deres børn i Carolineskolens Vuggestue og Børnehave, gør det bl.a. fordi vi er en jødisk institution. Familierne ønsker at deres børn tilegner sig jødiske traditioner og værdier.

Det er derfor vigtigt for os, at skabe et jødisk miljø, der ikke kun tilgodeser helligdagene, men som også synliggøres i vores hverdag.

Vi holder lukket på de Grundlovsbestemte dage, men afholder ikke de kristne helligdage som højtider. Som en del af børnenes dannelse, taler vi dog med dem om hvilke religioner og trosretninger andre mennesker kan have; dette for at lære dem respekt og medmenneskelighed.

Mange af de børn vi møder, kommer fra familier hvor en af forældrene ikke er jøde; og hvor de afholder andre traditioner end de jødiske. I nogle tilfælde vælger familier der ingen relation har til jødedom, at lade deres børn starte i institutionen.

Som udgangspunkt deltager alle børn i vores helligdags- og shabbat-fejring; men forældre kan ønske at deres børn ikke skal deltage, og vi vil i disse tilfælde give mulighed for andre aktiviteter for dem.

Inddragelse af lokalsamfundet

Vores institution ligger både nær skov, strand og by. Vi har ladcykler som ofte anvendes til ture ud af huset. I vuggestuen går vi tur ved Hellerup Havn eller kigger på toget.

Vi har løbende kontakt til synagogen og rabbineren i Krystalgade, og tager også gerne på besøg der.

Vi er bevidste om hvor heldige vi er at have adresse i København, hvilket giver os mulighed for at deltage i større kulturelle arrangementer mm.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø.

Vi har store lyse lokaler, som luftes ud flere gange dagligt.

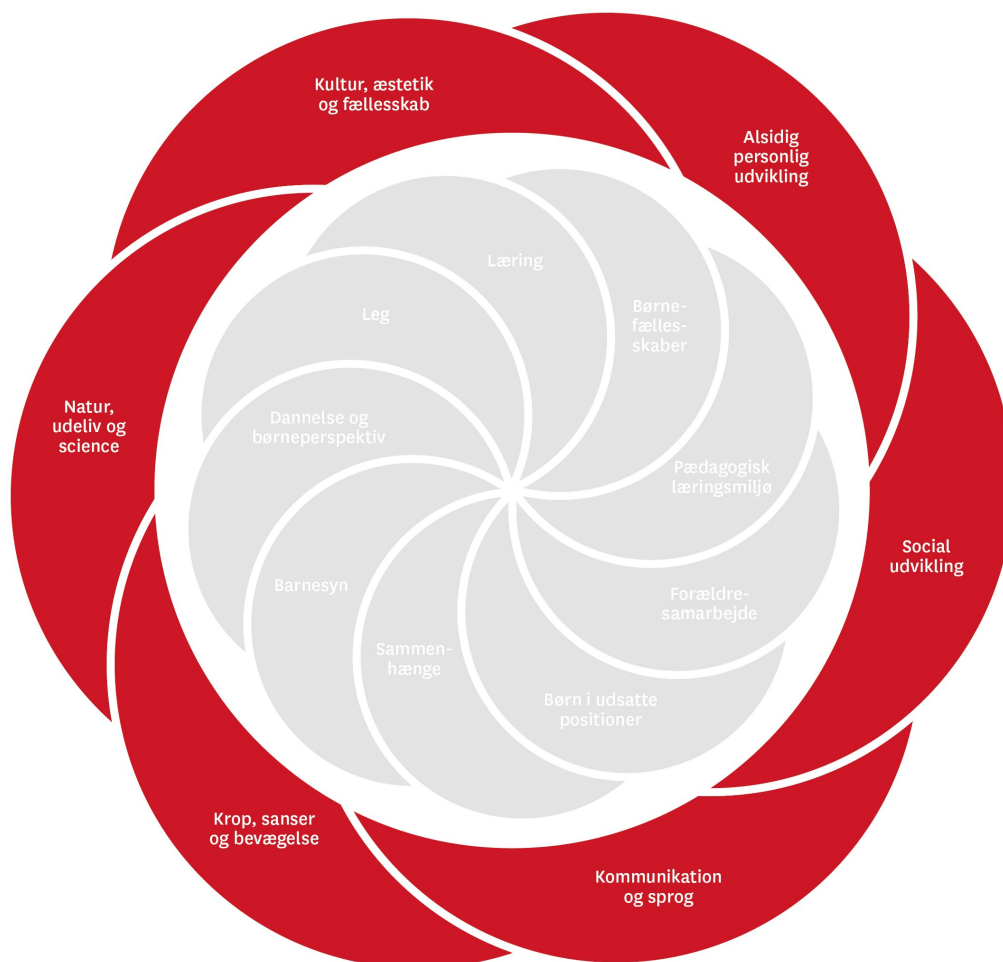
Som tidligere beskrevet, er lokalerne dekoreret med børnenes egne malerier og tegninger; men også dekorationer skabt af de voksne for at vække fantasien. Vi spørger børnene hvordan de synes tingene skal hænge eller stå.

Børnenes deltagelse i rummets og dagens indretning er vigtig for at det enkelte barn føler sig ikke blot set, men også får et tilhørsforhold til institutionen.

Rengøring og hygiejne vægtes desuden højt. Dvs. når børnene ankommer om morgenen skal der være gjort rent, og børnene skal vaske hænder – dette også for at bryde smitteveje.

De 6 læreplanstemaer:

- **Alsidig personlig udvikling**
- **Social udvikling**
- **Kommunikation og sprog**
- **Krop, sanser og bevægelse**
- **Natur, udeliv og science**
- **Kultur, æstetik of fællesskab**

Alsidig personlig udvikling

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37)

Vuggestuen

- Vi siger godmorgen og farvel til hinanden – både voksne, børn og forældre
- Alle vores børn anses som forskellige og unikke.
- I vuggestuen møder vi barnet med anerkendelse og i øjenhøjde. Vi sætter på gulvet sammen med børnene, og bruge deres sprog.
- Vi arbejder med små børnegrupper, hvilket øger muligheden for nærvær og fordybelse
- Faste voksne med høj grad af nærvær og tryghed, er en vigtig del af at skabe et trygt og forudsigeligt læringsmiljø, hvor barnet føler sig set, forstået og anerkendt som dem de er.
- I vuggestuen er målet, at børnene udvikler selvværd og livsduelighed, samt at barnet oplever at være værdifuld og aktiv deltager og medskaber af et fællesskab.

Børnehaven

- Vi siger godmorgen og farvel til hinanden – både voksne, børn og forældre.
- Vi viser hinanden respekt ved at lytte til hinanden, og give hinanden taletid.
- Vi deler os i mindre grupper, så børnene har plads til at udvikle sig; og den voksne kan se dem som enkelt-individer.
- Børnene har medbestemmelse hvor det kan lade sig gøre.
- Vi tager ansvar for børnene på tværs af personalegruppen; hvilket øger trygheden overfor mindre kendte voksne for børnene.

Social udvikling

Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39)

Vuggestuen

- Vi hjælper barnet med at etablere venskaber, og vi lærer dem at hjælpe med at trøste andre, hvis de er kede af det.
- Til samling taler vi om hvem der er i vuggestuen netop den dag, og vi taler om hvem der ikke kommet. Vi arbejder på at udvikle visualisering af dette for børnene.
- Vi arbejder videst muligt med åbne døre, så venskaber kan opstå mellem børnene, på tværs af stuerne. Også på ture ud af huset er børnene ofte blandet fra stuerne.

Børnehaven

- Hos os har alle børn en plads, og alle hører til.
- Alle børn deltager i aktiviteter på det niveau de kan.
- Opdeling i mindre grupper skaber rum for fordybelse i leg med andre børn, og giver barnet mulighed for at øve sig i sociale relationer
- Hvis et barn eller en voksen ikke er til stede den dag; taler vi om dem – og viser på den måde hinanden at de stadig hører til; og at vi glæder os til at se dem igen

Kommunikation og sprog

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s 40-41.)

Vuggestuen

- Vi italesætter hvad vi gør, og vi opfordrer børnene at sætte ord på deres behov og følelser.
- Vi synger meget, bruger rim og remser, og vi bruger højtlesning af f.eks. Kaj bøger. Igennem sanglege og bevægelseslege, udvikles børnenes sprog.
- Vi opfordrer børnene til at bruge talesprog, i stedet for at råbe eller slå; og derved skabe bedre sprogfærdigheder.
- Børnene skal i hverdagen have mulighed for at lege med, og afprøve sprogets mange nuancer; for derigennem at kunne udvikle deres sproglige kompetencer og kreativitet.

Børnehaven

- Vi læser bøger, synger og taler om de ting vi støder på i diverse medier; som tv eller på internettet. På denne måde får børnene lyst til at snakke, fordi det er et emne der interesserer dem. Vi præsenterer børnene for historier, musik og andre inputs end de nødvendigvis er vandt til; også for at udvide deres horisonter.
- Vi nævner ting ved navn. Eksempelvis siger vi ikke "Vil du give mig den der?". Vi siger "Vil du række mig den blå saks".
- De voksne tager sig tid til at lytte til det barn der taler; og viser dermed andre børn hvordan man kommunikerer på en god måde.
- Vi er bevidste om at kommunikation og sprog ikke kun er det man siger med munden, men også det man viser med kroppen.
- Vi har tager, efter behov og samtale med forældre, kontakt til logopæd.

Krop, sanser og bevægelse

Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel. Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden samt følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s.44-45)

Vuggestuen

- Bevægelsesaktiviteter understøtter børnenes vestibulære sans og motorik; og hjælper dem med at forstå og mestre deres krop. Vi bestræber os på at lave aktiviteter, som giver børn med forskellige forudsætninger mulighed for at deltage.
- Vi bruger skamler og højstole. De mindste børn sidder med bøjle på stolen for at støtte dem. Senere, når barnet viser tegn på at kunne kravle op og ned ad stolen, tages bøjlen af og barnet støttes med dette. Når barnet er klar, begynder de at sidde på skamler.
- Barnet øver sig i bevægelser, som f.eks. at ramme munden med ske og kop. Den voksne støtter endvidere kommunikativt, ved at sætte ord på det, der foregår. Det kan fx være: "Du spiser med ske", eller "Flot, du drikker af koppen".
- Vi delagtiggør vidt muligt børnene i forberedelse og afslutning af måltider.

Børnehaven

- Vi har blik for at kroppens udvikling ikke kun sker ved bevægelse, men også ved ro. Vi har hviletid en gang om dagen, for at få pulsen ned; og for at mærke efter i vores kroppe om vi er trætte, og har brug for en lur, eller er klar til mere leg bagefter.
- Vi har både planlagte og ikke-planlagte aktiviteter hvor vi går på line, spiller med bold, eller leger fangeleg.
- Vi har fast bevægelses-aktiviteter hver uge, og bruger ofte skolens gymnastiksal.
- Vi bruger perler og puslespil til finmotorikken.
- Vi hører musik, danser; drejer rundt, ruller og masserer for at arbejde med vores sanser. Vi dufter til vores krydderurter; og smager på dem.

Natur, udeliv og science

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension. Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også et grundlag for at arbejde med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur. (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold s. 44-45)

Vuggestuen

- Vi færdes, oplever og eksperimenterer i naturen. Vi finder sten, blade og grankogler som bruges i det pædagogiske arbejde.
- Børnene er ude i al slags vejr, og mærker derved regn, kulde og solskin.
- Vi arrangerer ture i nærmiljøet, hvor der er mulighed for at studere små dyr og insekter, og forskellige planter.
- Vi lærer børnene at det er i orden at kigge på og røre naturen, men at man ikke må ødelægge den.
- Vi bruger diverse medier, for at undersøge de planter, dyr og insekter vi finder i naturen.

Børnehaven

- Vi graver efter regnorme og snegle; og ser på stankelben og edderkopper.
- Vi taler om og viser hinanden hvordan vi passer på dyr og insekter.
- Vi tager gerne insekter med ind på stuerne i terrarier, så vi kan se dem udvikle sig; hvorefter vi sætter dem sikkert ud i naturen igen.
- Vi taler om vejret og hvilket tøj der passer til de forskellige sæsoner.
- Vi giver børnene mulighed for at samle og udforske blade, kastanjer og sten.

Kultur æstetik og fællesskab

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet. Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden. (Den styrkede pædagogiske læreplan, "Rammer og indhold" s.46-47)

Vuggestuen

- Vi introducerer børnene for forskellige former for kultur, og bruger nærmiljøet som inspirationskilde.
- Vi leger med kartoffelmel, maling, magnet sand, trylledej o.lign.
- Vi arbejder med smagssansen. Til den jødiske helligdag Rosh Hashanah smages der eksempelvis på æbler, granatæbler og honning.
- Vi gør børnene bevidste om, at vi alle har forskellige måder at udtrykke sig på, fordi vi alle er forskellige.
- Børnene får viden om jødisk kultur og traditioner, ved at de voksne introducerer og inddrager børnene i de jødiske helligdage og aktiviteter.
- Vi taler om den mad vi spiser, hvor den kommer fra, hvordan den endte på tallerkenen.

Børnehaven

- Børnene har mulighed for kreative udfoldelser gennem at tegne, male, klippe og bage.
- Vi sørger for at børnene har tid og plads til fordybelse omkring deres projekter, at materialerne er i orden, og at de ved hvordan de skal bruge dem. Vi bruger også ukonventionelle redskaber og materialer, for at skærpe sanser og kreativitet.
- Børnene får viden om jødisk kultur og traditioner, ved at de voksne introducerer og inddrager børnene i de jødiske helligdage og aktiviteter.
- Børnene får viden om andre kulturer og religioner, ved at vi taler om deres højtider.
- Vi taler om den mad vi spiser, hvor den kommer fra, hvordan den endte på tallerkenen.
- Vi afholder en gang om ugen musikalsk legestue.

Evaluering

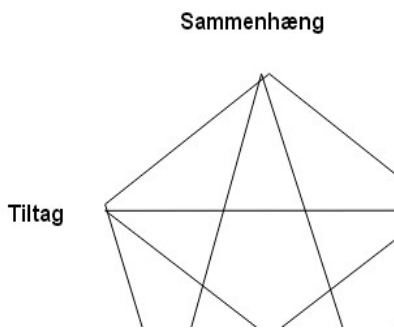
Dagtilbudslovens § 9, stk. 2 og 3

- *Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø*
- *Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse:*
- *Evalueringen skal offentliggøres*
- *Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen*

Gennem tiderne har der været mange forskellige redskaber/værktøjer, som pædagoger er blevet opfordret til at bruge. Vi gør brug af vores fælles intranet med billeder af hverdagen med dertilhørende små fortællinger.

Vi bruger i høj grad SMTTE-modellen til at udvikle handleplaner omkring børn, samarbejde med forældre, projekter, og udvikling af vores praksis. Vi arbejder løbende på hvordan vi kan blive endnu bedre til at vurdere og have overblik over børnenes udvikling og trivsel. Hos os skal ingen børn gå i et med tapetet, eller blive tabt.

Smtte-modellen

***Udvidet Pædagogisk Læreplan for Carolineskolens Vuggestue og Børnehave.
- Oktober 2023***